

Бичэчррин ормнь—öмн нүүрт

РСФСР-н БИЧЭЧРИН ХУРГ ДЕЕР ҮР Б. О. ДЖИМБИОВИН

К Е Л С Н Ү Г А С

Александр Сергеевич Пушкинд Москвад тэвгдсн бумбин хад-чолун девсүрт, алдр поэтин мөнхкрн үгмүд баян:

Алдр Арасэгьар делгүднь заныг тарх,

Альх чигн келн мини нер дуудх:

Славянэ дүүвр ач чигн,
финн чигн,

Зерлг, одагын тунгус,
теегин иньг хальмг.

Эндр, эн үгмүд бичгдэд зун хөрн джил болсна хөбн бидн орсин алдр, күнхк чееджлтиг дакн-дакн йөрэджанавдн. (Альх ташлдан)

Эн джил ленинск партин Центральн Комитетин болн төрскн Советск правительствин нилчэр Хальмг автономн танггч Хальмг Автономн Советск Социалистическ Республикд хүврэгдлэ.

Партин болн правительствин гасрлтан угагьар өгчэх алдр ик килмджин хэрүд мана республикин күчкөлсчнр бөдөн даалгьврмуд авцхав.

Цуг халхин көдлмшин туурмджта төрмүдт мана литератормудин үндж болшго ик дөнгөн баянэ. Күчкөлсчнрин бэрсн диллврт эдн зуг эвранны шүлгүдэрн болн поэмсэрн, келврмүдэрн болн повестьсэрн баатхэ, цуг эн төрмүдт эвранны орлцлгьарн нөкд болцхав. Хальмг литературин нег өвэрцн, цуг профессиональн литератормуд энд олон аныг партийн, государственн, ку-

льтурн халхар үүлд көдлчхэнэ гидж «Литература и жизнь» газетин өцклдүрк номерт йнр чикэр темдгдгдж.

Делегатирт түгэдж өгсн бичкн справочникд, хальмг литературин голлгч жанрнь поэзия гидж темдгдгдженэ. Энүнэ учринь медхд күчр биш. Седсн санан күцлгчрн болн эврэ бийн баадлджиргьл, дууна айсар джннндж, бахмджта үгмүд керглнэ.

Болв, мана бичэчнр зуг шүлгүд бичкэд байхс. Сүүлин цагт прозин йовуд зөвэр уралан гарв. Мана медэтэ бичэчнр Калян Сандж болн Сян-Белгин Хаср, өдгэ цагин баадлин тускар прозаическ ик произведеньсэроманмуд бичдхэцэнлэ. Хург эклхин өмнхн, хальмгин эрдмтэ бичэчнрин негн, Басньга Баатрин келврмүдин болн очерксин «Хальмг теетг» гидг хурангьбу орс келэр гарв, Эрднжэнэ Константинэ «Дууч шар хөбч» гидг, Нармин Морхаджин «Курсант» гидг повестьс бас орс келэр гаргьгдхар белдгддженэ.

Мана туурмджта Коммунистическ партяр омгшсн, республикин нүүрлгч улсин керг-төр, өдгэ цагин баадл — эн тоод мана бичэчнрин произведеньсин голлгч темснь. Өдгэ цагин төрэр шундж көдлджэх, олд темдгтэ мана поэтр болн прозаикүд эн хуртг орлцджац-

хана — эдн Инджин Лидж, Көглтин Дава, Дорджин Баснь, Көктэн Эдлэ, Нармин Морхадж.

1959-1965 джилмүдт СССР-н олон-амтнэ эдлахун делгрлтин контрольн тоогын тускар үр Н. С. Хрущевин докладин тезисмүд, мана орн-нутгт коммунизм тосхлгьна алдр ик программ күцэджэх олон амт үзүллгэнд, үүдэгч уханд өргн хаалгь сеггдх эв-аргь учраджана. Бичэчин ормнь — коммунизмин делгү тосхлтин өмн нүүрт.

Эн күндтэ трибун деерэс мана багь наста литератормудт өггдх зөвтэ онгын болн килмджин тускар нег цөөкн үг келхэр седлэв. Эдн үүдн болгьниг цокдж сурджацхана, зуг тааста хэрү мел авцхашс, зэрмдэн нам шүрүлкшн хэрү авцхана. Горьковск бэрч-халэциг мөнхк үнн гидж тоолх, мана шин творческ союз, «Литературин сургьуль» гидг журналик хэрү гардг кех зөвтэ.

Л. Соболев эвранны докладтан хурц-хурдн, ке келэр Арэсэн литературин ик күчтэ ургьмл модна тускар урн кевэр, дур үзүлдж кель. Бидн, советин Хальмгин бичэчнр, мана литератур ик эс болдг болв чигн, Арэсэн Федерацин литературин ик күчтэ ургьмл модна мөнхкин цецкэрэд баадг нег ацнь болхин төлэ цуг аргэвэн гаргьхвдн. (Альх ташлдан.)